

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 30 cm.

Fiecare apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni

Un șir garmond:
o dată 14 fl., a doua oră
12 fl., a treia oră 10 fl.

Tot ce privește fiecă,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
strațiunea Unirii»
în
Blaș.

Foie bisericească-politică.

Anul XI.

Blaș 28 Decembre 1901.

Numărul 52.

Cătră P. T. Cetitorii.

Aflându-ne la finea anului acestuia, rugăm călduros pe toți cetitorii noștri, să binevoască a grăbi cu achitarea abonamentelor restante.

Plătitorilor regulați le mulțumim din inimă pentru viul interes, ce arată cauzei sfinte, pentru carea luptăm, și pentru bunăvoința, cu carea ne spriginesc, rugându-i a ne da tot concursul lor și pe viitor.

Administrațiunea.

TURBURĂRI SOCIALISTE.

(Al.) Înaintea strălucirii sfințelor sârbători, *miseria* și-a proiectat umbra ei sinistru în capitala țării.

Sâmbăta trecută mai multe mii de lucrători fără aplicație, au percurs în mod demonstrativ bulevardele de frunte ale capitalei. Ici colo vedeai table mari cu inscripția: „Pâne și lucru.” Totul a decurs în ordine, până când poliția nu a deținut pe un muncitor, care isbise o pîtră în geamul cafenelei „New-Jork.” Atunci muncitorii au fost somați să se disolve. Poliția adunată în pripă au dat năvală călării în mulțime. Muncitorii s'au retras, dar în retragere au sfârșit tot ce le-a venit în drum. Bulevardul Elisabeta și Teresia au căzut victimă urgiei muncitorilor. Tote geamurile au fost sparte, au jefuit prăvălii întregi, au dus cu sine toate jiuvaerele din vitrina unui juvaerghi — un adevărat jaf, o adevărată revoluție.

Nici nu i-am da acestei jăfuiri o importanță mai mare, dacă nu ne-am aduce aminte, că se repetesce acum pentru a doua oră, și dacă nu ne-am da samă, că în mulțimea de ticăloși și jăfuitori, se află și câte-va elemente bune, cari în cel mai rău cas, merită numai atențiune și compătimire.

Scim, că există șarlatani, cari învîrt capul muncitorilor cu teorii de socialism, pe cari nici propovăduitorii lor nu le înțeleg și nu le cred. Scim, că se face abus de buna credința muncitorilor; scim, că o mare parte din preținșii socialisti sînt elemente dubii, existențe catilinare, cari fug de lucru, și

cercă a-și asigura traiul prin jaf și turburări.

Dar am fi nedrepti, dacă am susține, că toți sînt nisce leneși și niște ticăloși, cari nu merită de cât dispreț și temniță.

Sînt în capitală *câte-va mii* de muncitori, cari ar lucra bucuros, dar n'au unde; cari își oferă serviciile săptămîni de a rindul, fără ca cine-va să reflecteze la ele. Și zgribură bieții muncitori de frig și se istovesc de fîme cu femeile lor și cu copilașii. . .

Au cercat ei și pe cale legală să ajungă la ceva lucru, au recurs și la parlament — dar parlamentul n'a avut urechi pentru cererea lor atît de îndreptățită.

Și dacă acești nenorociți ajung la cea din urmă concludie a desperării, dacă zdobesc ce le vine în drum, urmază că ei sînt vrednici de temniță necondiționat?

Urmază, că societatea se-î întărite și mai mult și să desăvîrșescă în ei convingerea, că societatea nu vrea să scie de ei?

Ce a făcut poliția după aceste turburări? Cautat-a vre-un mijloc de a sana rîul, de a mijloci lucru pe sama celor doritori de lucru și de ordine?

Ași! a prins vre-o 40—50 de inși, i-a judecat la amîndă de câte 30—40 cor. și le-a dat drumul.

Cu asta și-a achitat datoria.

Muncitorii rămân pentru mai de parte prada celei mai negre miseriei, prada șarlatanilor, cari află teren rodnic de activitate în starea lor sufletescă desnădăjduită.

Și totuși se mai miră cine-va, că an de an emigrăză mii și mii de muncitori în America? Și totuși varsă jurnalistica magiară lacrimi de crocodil în urma acestor desmoșteniți, cari alérgă să-și caute pânea în alte țări, după ce țara lor nu a voit să-î scie? . . .

Pe noi turburările aceste nu ne interesază de cât de de parte. Muncitori români de sigur nu au spart nici un geam pe bulevardele capitalei.

Dar nu putem trece cu vederea procedura superficială a stăpînitorilor față cu clasa muncitoare. O ast fel de procedură nu pôte de cât să alimenteze mai de parte focul ce arde năbușit sub cenușă.

Am fost deja martori la unele începuturi de rescôlă socialistă; ca să tăcem de altele, amintim numai cea din Hód-Mező-Vásárhely.

Și scim, că socialistii din Apus încercă tot mai mult a-și propaga ideile și între muncitorii țării noastre.

În ast fel de împrejurări guvernul face rău, când recurge numai la forță, care pôte — ce e drept — să amuțescă și se sufîce pentru un timp ôre care revolta muncitorilor, dar să o vindece — nici odată!

Dar cu ast fel de lucruri guvernul nu-și bate capul — și nu și-l bate nici poliția capitalei.

Lucrul principal e strălucirea esteriôră, ca să momescă ochii lumii, în cât nimînuia să nu-î trecă prin gând, că acesta formă strălucitoare acopere un fond de miserie. . . .

De la frații noștri din America. —

Apăsați de mii de nevoi, cari fac nesuportabilă viața în această patrie, scumpă inimilor noastre, mii de frați de ai noștri, mai ales din părțile țării amestecate cu sași, și-au vindut sau amanetat tot ce au mai avut aci, au luat toiagul pribegiei și s'au dus de parte peste mări întinse, spre noul continent. Gîndul lor înse e la noi și în ceasurile de repaus, își aduc cu multă jele aminte de satul părăsit.

Se spune, că în Pensilvania sînt aprîpe la opt mii români, pribegiți din Transilvania. Mutați între străini, ei cu greu se desfac de obiceiurile de acasă, și dragostea față de lege și biserica, sînt primele gîndiri ce-î neliniștesc.

Din multele scrisori, private, ce au început să sosescă din America, se vede, că Români de acolo sînt sirguincioși, cinstiți și cruțatori, și din prisosul lor fac parte și fraților rămași la vatra părintescă.

Etă câte-va fragmente din o scrisore, sosită nouă de la un abonent din Wheatland, în Pensilvania.

„Subsemnații supunem la cunoștința Dvostre nrmătorele și anume: Preotul D. Constantinescu din comuna Ighidorul-român, ni-a rugat să facem un bine, și să stringem cu toții vre-o 90 fl. . . ca să pôtă cumpăra cu acei bani cărțile ce-î lipsesc în biserică dlor gr. ort. din aceea comună. Noi înse ômeni de ambele religii, am strîns suma de 150 fl. și acești bani, ca să fim siguri de primire, i-am trimis pe adresa On. Consistoriului gr. ort. din Sibiu . . . pe care ne-am permis și l'am rugat să ne respundă de primire, dar nu ne-a mai răspuns până azi, pôte o fi și pentru aceea, că colecta și banii și scrisorea a fost făcută de românii gr. uniți. . . .

„Acum dle Redactor am făcut o a doua colecție pentru biserică cea bătrână ai unită, și până azi am strins 500 cor. și tot pe numele On. Consistoriului din Blăș om trimite banii și o listă de acei. cari au dat. Credem înse că dnii din Blăș ni-or răspunde — *Frații Orosz.* —

După cum seim noi, au și sosit la Preav. Consistor 535 cor. cari s'au și depus spre fructificare pentru biserică gr. cat. din Ibișdorful-român. Au sosit și lista și au plecat înapoi și răspunsul de mulțumită din partea Consistorului.

Un alt gând al acestor frați e, că ar vrea să aibă un preot și să-și potă clădi o biserică și mai au lipsă de cărți de cetit, de Sf. Scriptură și alte cărți folositoare.

Cine pôte să afle alte vorbe, de cât de laudă, pentru acești frați, cari cu drag își aduc aminte de biserică cea bătrână unită, și jertfesc pentru ea din banii câștigați cu multă osteneală în străină țară?

Cine scie înse, când se vor puté împlini și celelalte dorințe ale fraților noștri din Pensilvania?

Cărți, preot, biserică . . . sînt nisece ideale mărețe, vrednice de noul continent, dar vor fi cam greu de sevirșit.

Cu câți-va ani mai înainte, redacția noastră a trimis, la cererea unui alt abonat, peste 50 broșuri, cărți de lectură ușoră.

Acum ei doresc biserică și preot, dar această va fi mai greu!

Poporul nostru, mai mult ca ori care altul dora, se deslipesce anevoie de vatra părintescă și au trebuit mari nenorociri și repetite pilde, cari să-l hotărăscă în sfârșit și pe el să plece pe drumuri și țări, de cari n'a audit, de cât, ca din povești.

Și ce frumoasă menire ar avé un ast fel de preot, plecat cu gândul să predice în Pensilvania învățătura lui Christos, în

dulcele grai românesc și să aprindă în inimii tinere, născute pe tărîmuri străine, dragoste de neamul, de țara și de limba strămoșescă; de câmpiile frumoase ale patriei mame și de piscurile acoperite cu vecinică nea din falnicii Carpați!

Dar de o cam dată aceste sînt până acum dorințe pîi, împlinirea cărora o ascunde necuprinsul viitor.

Școala din Vásárhely. — În nrul 49. al „Unirii“ am relevat o publicație făcută în ziarele secuiesci din Vásárhely, în care se invita părinții a-și da copiii la școala noastră de acolo, de ore ce propunerea se face în limba magiară.

Am rămas dureros surprinși la scirea acésta, și am înfierat nesocotita procedură a senatului scolastic și puțină supraveghiere a directorului acelei școle și am cerut să ni-se confirme adevărătatea acestei sciri.

Și n'am trebuit să așteptăm mult. Tinêrul învățator din Vásárhely s'a grăbit să desmintă scirea, declarând că n'a avut cunoștința de publicarea respectivei notițe și ne avisază, că o ședință a curatorului e convocată să se declare în această afacere destul de penibilă.

Se pare că ședința s'a ținut, căci declarațiile ni-s'au trimis, subscrierile înse par colectate de pe stradă, fie care subscriere fiind făcută tot cu altă negrelă.

Dar în sfârșit asta nu împoartă, se dăm cuvîntul celor interesați.

Mai întâiu se declară curatorul primar dl Ioan Pădurian. Éta naiva declarație a dlui Erdös:

Declarație. Subscrierul curator primar cetind în foile unguresci, că ar fi rămas afară din școala comunală de aici vre-o 30—40 de elevi și mai avênd în vedere,

că până atunci aveam înscriși numai 15 băieți la școala noastră românească, în favorul școlii, am creșut de lucru bun, a face acel avis în „Székelység“-ul de aici. E foarte rău zis acolo că: „A tanítás magyar nyelven történik.“ Se vede înse, că saū compunătorul acestor șiruri — însuși redactorul — a uitat conjuncțiunea „is“, saū, că tipograful a trecut-o cu vederea. Eū zicênd acestea, n'am vrut să zic, că dora predarea lecțiilor la noi e în limba magiară, nu, ci vream să zic, că numai studiul limbii magiare ca atare.

Fiind școala corespunzătoare încă pentru 15—20 copii, cred de a nu fi sevirșit un păcat așa de mare, publicând acest avis, care din erore și fără voința mea, s'a publicat așa cum ni-l'ați reproduc. Declarez dar în fața întregului senat, că nici protopopul, dar nici învățatorul nostru, cu atât mai virtos senatul parochial scolastic din Oșorheiū, n'au avut știință despre avis.

Publicarea lui a avut de scop, pur și simplu, înmulțirea elevilor la școala noastră și prin urmare cu acésta făceam numai un beneficiū școlii.

Afirmând acestea, nu voesc a trece cu vederea, că la noi sentimentul național stă în cea mai strînsă legătură cu religiunea și când cine-va atacă pe unul, atacă și pe celalalt. Noi vom sci îngriji de amêndonê.

Creșênd că cu acésta declarație, făcută de mine și cu cealaltă din partea senatului nostru român greco-catolic din Murêș-Oșorheiū, declar de închiere, că vom sta de parte de ori ce discuție, ce eventual s'ar mai ivi și de aici înainte, în cestiunea acésta.

Rugându-vê, Die redactor, să primiți espreșiunea stimei mele, ce vê păstrez, am onore a sêmna cu subscrierea mea proprie. Murêș-Oșorheiū la 12 Dec. 1901. *Ioan Pădurian*, curator primar.“

FEUILLETON.

STROFE.

Tu zici că-ți greu să mergi la deal pe munte,
Dar crede-mé-î cu mult mai greu la vale,
Când vreați să nu-ți frângi gâtul pe nevrute.

Că în fruntea tuturor, prin fol, ziare,
E pus, e cu înțeles, cât vezi, să sue,
Piticul pe stejari să fie mare.

Cum șopotă pârăul și să stînge
De lin șoptitul lui târziu în nopte. . .
Tu drag'at învățat numai a plânge.

În laturi Aristot și tu, Virgile,
Azi fetele sînt universitare,
O Xenofonă ved între copile.

Alfius.

Din ziarul lui Artemiū Anderco.

În Decembre.

Turin, 1872.

În Decembre se făcu primăvară. După ce se aridică cêța, ne apucă niște ore frumoase, de este o plăcere a-ți ține spatele cătră „ministrul naturei“, care în loc să-ți cêră oreceva îți trimite gratis razele sale. Bieții fahini! Încalete nu pot invidia, dărdăind înaintea palatelor, fericirea celor din lăuntru: sôrele încălzesc pe toți în măsură egală.

Ma zilele acestea nu aduc folos numai proletarilor, ne aduc și nouê mai pricopsiților. Putem face economie. Lemnele-s scumpe în Turin, De un leū nou pe două zile nu ne ar fi de ajuns. În privința paralelor cu noi nu se mai întemplă minuni: paralele nu voesc a cloci în pungile noastre, pentru simpla cauză, că nu se pot afla nici cu microscop, ba nici cu microscop. Sintem cătră 15 Decembre, termin, când numai cu speranțe ne mai nutrim. Noroc, că avem credit! În Januarie apoi bucurie: vin bursele saū asemnatele de la părinți. Până atuncea înghițim la răbdări. La „tratoria vittoria“ prostiile chiorului; la școlă neajunsurile; acasă noroc zic că nu este frig.

Cu Costica Bobeica trăim ca doi frați. Știm secretul binelui traiū și-l practicăm. Ne știm înțelegé și a fi indulgenți. Ne silim a nu cădê în obstinațiuni și pedantisme. Zilele noastre trec înte, bine.

De sara, când ne remâne vre un soldo cumpărăm vre-o câteva grame de castane și ne punem la făuritul proleptelor pentru

vacanțe. Călătoria ne este debilitatea comună. Dinovici — moșul sêu se scria Dinu, tatăl sêu e deja Dinovici; Moldovo. Moldovo! — e complementariul petrecerilor noastre de sara. El înse voește prima (mai întâiu) a învăța limba italiană și numai după aceea a face excursiuni.

Pe vacanțe mergem la espozițiunea din Viena; apoi visităm Ungaria. Maramurașul, Bucovina România. Câte planuri, câte combinațiuni! Ce visuri! Partea cea mai frumoasă a unei călătorii este bucuria taciturnă a lucrurilor vèzute, a ôrelor petrecute frumos și cu folos. Noi anticipăm acestea; ne facem o duplă petrecere. Ore întemplase-vor, trăi-vom, vedé-vom?!

La pasci, dacă vom avé „quibus“ și sănătate — argumente tari — visităm Parisul Atât de aprôpe și a nu-l vedé! Dacă ne mutăm pe viitor la Roma, adio Paris, ar fi prea departe. A face o excursiune din Roma — Lutetiei, ar fi un lucș.

Écă *somnurile* (visurile) tineretelor: aurea aetas. Timpule, amice, inimice, plecăm capul, tu ești despotul nostru: amic, inimic, te așteptăm.

* * *

În Decembre studiai lingvistică. M'am pus asupra cestiunei de schimbare a limbilor latine: Diez, Diefenbach, Angius, Muratori. Naționalitatea mea îmi impune detorii. Cerc tot ce ne pôte interesa. Sintem necunoscuți. Ce întunerec asupra noastră. între noi! Trebuie noi înșine să ne prezentăm lumii. Suplinesc cu bunăvoința ceea ce de natură mi s'a negat. Eū aduc puțin nisip, alții vor adauge petrele, și edificiul, ce trebuie să fie columna mării noastre, se va ridica.

A doua declarație e a însuși senatului scolastic și e de următorul cuprins:

„În urma publicării, ce s'a făcut în nr. 49. al „Unirii“ din acest an, senatul nostru scolastic parochial român greco-catolic din Murș-Oșorhei se vede silit a da următoarea declarație:

Avisul publicat în presa magiară de aici, nouă ne-a fost cu totul necunoscut. Senatul nostru nici odată în ședințele sale n'a discutat lucruri de această natură, cu atât mai virtuos, să publice un astfel de avis. Prin urmare noi nici nu ne-am făcut culpabil de învinuirile, ce „Unirea“ le face, primo loco, senatului nostru. Ne cunoștem scopul și greaua sarcină, pentru care sîntem puși în fruntea poporului de aici și putem mărturisii cu inimile liniștite, că în tot de una am ținut cont de această datorință, pentru care vom fi și sîntem răspunzători înaintea lui Dumnezeu și a neamului nostru.

Învățătorul nostru e în tot de una la culmea chemării sale, își cunoște menirea și astfel lucră, respective propune în limba de care are dreptul, adică în limba românească. Dînsul a dat dovezi despre înalta sa chemare, nu numai în școlă ci și afară de școlă.

Protopopul nostru a luat cu profund regret spre cunoștință imputarea ce i-se atribue și în fața senatului aflător de față își exprimă indignarea sa. Mai bine ar face „Unirea“ să ne dea nouă pace, nouă acelora cari chiar după zisa ei sîntem atât de espuși.

Prin astfel fel de lucruri se face mult sânge rău în poporațiunea din tractul Murșului. În pace și liniște numai vom conduce naia la limanul mult dorit. Nu cuvinte vătămătoare la adresa superiorităților, căci după părerea noastră fie care e dator să-și

cunoască chemarea de autoritate și tot odată for bisericesc.

Aducînd spre cunoștința publicului doritor, această declarație, avem onoare a o subscrie cu tot respectul. Murș-Oșorhei, la 12 Dec. 1901. *Iosif Vancea*, protopop și direct. scol. *Isidor Dopp*, învăț. rom. gr.-cat. *Eremie Ladoșan*, membru în senatul scol. și pretore în pensiune. *Petru Raț. Alesandru Hancu. Dumitru Chețan.*“

După toate acestea ne luăm voie a constata următoarele:

Avisul s'a publicat nu numai în „Székelység“, cum susține dl autor, ci și în „Maros-Torda“, nr. 36. de la 18 Sept. 1901. E curios să și presupunem, că deși publicat în amîndouă foile, și deși în amîndouă în același text greșit, dl Pădurian, nu s'a grăbit să rectifice textul, ci l'a lăsat așa compus, compromițînd întreg senatul scolastic.

E mai mult, de cât naivă aserțiunea, că nici dl învățător, nici dl protopop și nici unul din membrii senatului scolastic, n'a avut cunoștință de publicarea lui, până ce a venit „Unirea“ să-l scotă la lumină.

De „regretele“ dlui protopop, fie acele ori cât de profunde, și de „indignarea“ sa, permită-ne dsa să nu ținem samă, cu atât mai puțin să considerăm falsele dsale concepte de „autoritate“ și „for bisericesc“.

„Unirea“, ca unicul organ politic bisericesc e dator să deie alarmă, ori de câte ori să vatămă drepturile bisericii unite, și pentru joșnice motive, se trece așa de ușor peste caracterul ei național românesc. Și sîntem așa de constanți în dreptul acesta al nostru, cât de la chemarea aceasta nu ne va zădărnici chiar dl protopop al Murșului.

Correspondințe.

Îubileul reuniunii „Mariana“.

Cuvîntare festivă la îubileul de 25 ani, a Reuniunii „Mariana“ a învăț. gr. cat. din fostul district a Năsăudului, în 20/X 1901.

Luminéază-te și vei fi!
Voeșce și vei putea!
În unire e putere!

Iubiți creștini și frați!

Stăm în fața unui monument, la a cărui ridicare se lucră de 25 de ani, și după acest șir lung de lucrare, plină de sudori, am ajuns așa zicînd, în redicarea aceluia, de am pus fundamentul și am tăiat în laturile clădirii etagiului prim și ferestrele, pentru că de aici înainte, cei ce sînt chemați spre a ajuta mai departe la clădirea colosală, să lucreze mai la lumină și să fie mai orientați.

În fața acestui frumos monument, ce se poate numi drăgălaș, de ceea ce vedem lucrat la el de atâți meșteri Manoli, voeșce și eu cu graiul viu să scriu pe pétra cea de marmoră din fața de cătră răsărituri, cuvintele în etern pline de adevăr: „Luminéază-te și vei fi!“ „Voeșce și vei putea!“ „În unire e putere!“ — Această inscripție a trinității forțelor omenesci conduse de Dumnezeu, a fost și trebuie să rămână busola conducătoare pe oceanul vast al luptei spre lumină, adevăr și libertate.

Ved cum toate privirile d-vostre, celor suiți azi la sîrbătore în Sionul Domnului sînt ațintite asupra mea din amvonul Dnui. Ca pe un munte înalt, m'am suit aici spre a redica „ochii mei la munți, de unde a venit ajutorul nostru.

Inimile dvostre doritoare de descoperiri din trecutul lucrărilor la acest monument, așteaptă și un discurs academic, demn de mărirea zilei; dar nouă omenilor mici și neînsemnați, cari trăim fără mare alai în lume, nu ne este cu putință de a presta mai mult, de cât în proporția cu puterile de cari dispunem și scim despre evenimente ce se petrec în libera natură și se perindă pe la ochii nostri.

Ce sîntem noi toți cei de față adunați azi la această sîrbătore? Aă nu sîntem noi ore cu toții nesce adeverați *zileți*, puși în serviciul omenimei și special în a poporului doritoriu de lumină spre a poté fi, din al cărui sânge am ieșit, din a cărui sudore trăim, și cu care împreună împărțim bucuriile și supărările; bogăția și lipsa: „*eu și frate, tu'm esci frate, în noi toți un suflet bate*“ . . . și avînd o sîrte în lume!

Sîntem frații poporului, dar și conducătorii lui naturali, și aceia trebuie să rămănem; pentru el avem de a trăi și a muri, de a-l lumina, conduce și apăra.

Fie care să lucreze în chemarea ce este pus, că din mîna tuturor, ori de ce stare să fie, va cere samă Domnul, despre sîrtea sufletescă a poporului.

Spre împlinirea rodnică a acestei mari deregătorii nouă impuse, avem lipsă ca dispărînd împărecherea (deschinarea) să ne păstrăm toate puterile unite, pentru-că: „*în unire e putere*“ și punînd puterile astfel unite în o armonică lucrare, sub scutul lui Dumnezeu, ori ce voim putem, că Domnul

Doruri și speranțe.

Turin, 17. VII. 1872.

Să trăești în mijlocul unui popor liber, între un popor cult; să vezi lățirea ideilor democratice, republicane; să observi încercările, emulațiunea de a sta în toate paralele cu ceilalți mai înaintați; să vezi mișcare, viață, entuziasm, apoi să faci asemenea cu cele de acasă, cu conaționalii tăi, și să simți durere, rușine, ca fiu al poporului aceluia mareț, Roman, pentru degenerarea noastră. La noi și între noi astăzi domnește nepăsarea, ba și *capuplecarea*; ideile stagnează, cugetarea, curagiul, valoarea antică pierdute.

„Sângele fiilor tăi s'a corupt, inima lor a îmbetrănit.“ — Ce drept, ce adevăr! Dar generațiunea nouă, fii din 1848, botezații cu sângele libertății, ce fac? Aă uitat dora *credeul* botezului? Er ceilalți crescuți de mame, de și nu sclave, nu-și aduc aminte de mame, de părinți?

În toate părțile tăcere adîncă sau — rușine — servitute. Și să sperî în viitor, să nutrești dorul despre unitate și libertate! Educațiune, educațiune, alte idei, alți omeni, altă junime! La noi cultura generală, instrucțiunea poporului, stă foarte rău. Fără cultură ideile de libertate și unitate sînt imposibilități, utopii. Am rămas înapoi și dacă voim a fi, este extremă necesitate de a înainta; alt cum puținii pot tot visa, și secul va trece și progresul ne poté șterge de pe fața pămîntului.

De alungul „*Corso del Re*“, sub platanii umbroși, de multe ori țeseam planuri, ne încercam cu fratele Drăgescu de a afla moduri spre înaintarea culturii poporale,

spre lățirea ideilor nouă și spre recăștigarea gradului, ce ni se cuvine, ca fii Romei.

Inimă simțitoare, poetul Drăgescu, curajosul Horea, are mare încredere în popor, în simțul și judecata țeranului. Interesul — zice el — a putut corumpe inteligența, poporul înse a rămas intact; să-i dăm educațiune și ne-am regenerat.

Dacă *domnașii* nostri ascultă cu nebagare de samă sau suris, cuvintele unitate prin republică, aceasta va să zică, că nu se simt capabili a fi demni părinților, aă uitat strămoșii.

Fără de sacrificii nu se poté obține nimic. „Viața noastră azi e viață de post, și Pascele vor fi departe, dacă vom fi purerea cap plecat. Durmim de mult și din vulturi am devenit liliaci.“

Mult, mult ne lipsește, avem necesitate de o regenerare. Trebuie să avem agerimea ochilor spre a nu ne orbi când privim figurile trecutului. Noi trebuie să ne scim sacrificia, să voim a lupta; altcum nu scim cum se va împlini și când, idea sublimă espusă în cârticica *Doruri și Speranțe** prin simpaticul și ardentele cântător de amor, de patrie:

„Va veni veni odată, timpul cel de mult dorit
Când din Tisa în marea neagră și din Nistru
în Balcani
Va fi liber, va fi mare, unit poporul roman.“

(Cople fidelă.)

*) De Drăgescu.

ne dă grația sa și zice: „voiesce și vei putea“ și pe această cale de aur și rezultatul e tot mai aproape.

Concentrarea acésta dinamică, pornită în sănătoasă direcțiune, produce schintei de electrică lumină în urma ei și luminează periferiile tot mai des și mai mult, și scopul propus se ajunge, și rezultatul e: îndestulare, trăinicie și fericire. Apoi gustând din acestea fructe dulci te convingi că: *luminaându-te vei fi!*

Iubiți creștini! — Când pereurg paginile istoriei negre de suferință și de nedreptate și pline de neomenescă împilare, ce a stat ca o stâncă pe grumazul popórelor lipsite de lumină și ast fel și de dreptate, libertate și egalitate, și de cari suferințe și popórele acestei patrii fără excepțiune avură parte, me mir, că ce a fost cauza de nu au dispărut? Îmi explic înse, care a fost cauza aceea, a fost puterea de *trăinicie*, ce ne-a purtat pe deasupra necasurilor, ca pe o altă corabie de a lui Noe, până se va areta curcubentul, de la care zi vor avea să reinvie popórele lumii întregi în o eră nouă, a libertății și egalității, de a cărei raze și noi cei de acum avurăm parte, și am aretat lumii ce am putut face și clădi până acum căci avem „*menirea tot înainte*...“

Și antecesori nostri din timpurile de suferință, anziau de lumină, se nisuiu spre dânsa, dar spațul dintre ei și aceea, era cu multe pedeci, era de nori măestriți acoperit, cari descărcau furtune la delăturarea lor și numai dorul și virtutea, că trebue să ajungă și la lumina depărtată, ca și Columb din fortunatul ocean, i-a ținut de nu au desperat luptând.

Puterea virtuții străbune, stropită de razele libertății inspirate de Dumnezeu, a reinviat și ridicat lumea din întunec, a resuscitat drepturile omului arătând, în fața tiraniei, că: *toți sintem egali*, prin urmare: *să dea fie cui, ceea ce e al său*. Mâna de fer ce ținea cumpena neegalității și a nelibertății, a dispărut, pentru că tot ce e nedrept nu are trăinicie, și tot ce e întunec dispăre la lumină; tendența spre lumină e virtute și putere de trăinicie.

Ție virtute de lumină aducetore, ție me închin!

Vedem că tot ce e materie să schimbă. A dispărut Roma veche a nedreptății și a întunecului desfrân, a dispărut Atena, s'a sters și Palmira și și Cartagena, și imperii, popóre, cari azi nu mai sint și cari gem uitate în negru mormint, dar virtutea de a fi în lumină nu are sfirșit, de aceea își strigă poetul: „*Ție (virtute) și spațul și timpul să închină, tu, tu ești divină!!!*“, ér popóru-lui plin de virtute îi zice alt poet:

Menirea ta tot înainte
Măreț îndreptă pașii sei
Ea merge tot cu pași potinte
Vărsând lumină în urma ei!

Și când această divină virtute ne-a dat razul luminei în mână, și ne-a vestit era libertății, noi spre a ajunge și a produce tot mai multă lumină: *am dat cu toți mână, să fim pururea frați*.

Destinul a vorbit în aceea epocă către popórele, pe cari le iubia Dumnezeu, tocmai așa cum a vorbit și Domnul Christos odinioară către tinărul din Naim, a cărui pierdere o deplângea mama sa, și i-a zis acestuia: „*tinărule, zic Ție scólă-te, și s'a sculat,*

și l'a dat mamei sale.“ Așa a zis și către popórele iubite, dar împilate, după a căror pierdere, plângea patria. „*scolăți-vă din somnul cel de mórte și serviți omenimea!*“ În aceea óra a strigat și poetul să'l audă popórele și le-a vestit sosirea libertății zicând:

„Libertatea în fața lumii, a aprins un mândru
sóre.
Și azi națiile tóte, către dânsul ajuntesc
Ca un cărd de vulturi ageri, ce cu-aripl
schinteitóre
Se încercă vesel să sbóre către sórele ceresc.“

Și care e cărdul acel de ageri vulturi, ce spre lumină și pentru lumină lucră de un pătrar de secol și înaltă în sbornul lor binefaceri omenimei de a o deșcepta și a o face conscie de sine, orî pe unde trec în sbornul lor?

Acel cărd de vulturi sint *zilerii* popóru-lui, învățatorii nostri, puși în serviciul cultural al popóru-lui. Ei lucră unde e mai greú, și mai înțelenit pământul, cu plată puțină, dar lucră cu ardóre, nu pentru plată, ci din dragoste, de la lucrarea lor atêrnă, să fim orî să nu fim.

Pêtrunși cu toți de dorul rezultatelor mari și bune, și convinși că: în unire e putere, au decis la 1876, și și-au închiegat puterile în o legătură organică și plină de viață. În un corp, a cărui membre, deși au funcționat deosebit, dar tóte au lucră pentru vitalitatea trupului și la bunăstarea mediului pe unde s'au învêrtit, care e popóru-l.

Acestei uniri organice i-au dat un nume fórte vrednic, care să fie nu numai patronul, ci și îndemnul, și apoi i-au dat și atribut creștinesc, prin ce a devenit și un organ creștin sub numirea: „*Reuniunea „Mariana“ gr. cat. a învățătorilor*.“ care de la nascerea ei astăzi a ajuns etatea de 25 de ani, o etate drăgălașe și mult promițetóre, fiind în celea mai bune puteri, scitți, ca atunci, când e omul mai frumos și are voe la orî ce, și mult se așteaptă de la el.

Și-a luat această onorabilă reuniune numele „*Mariana*“, de la acel vrednic bărbat a acestui ținut, pe carele unii dintre ascultătorii póte l'au cunoscut personal ér cei alaltți îl cunose din lucrările lui celea neperitóre, cari sint dreptă mărturie despre mărimea sufletului său. — Și inspirați în lucrare de lucrările lui, a pornit și reuniunea pe acel teren, tare în credință, ca și Constantin Marele, *sub semnul s. cruci*, sub *scutul confesionalității*, și a pășit înainte cu Dumnezeu și apoi: *unde e Dumnezeu, cine ne póte stă împotrivă?* Și fiind că e lucru cel mai de căpeteniă, ba e chiar detorința către Dumnezeu, ca să-I mulțămim, și de iubire către deaprópele să ne rugăm pentru el, așa creștineșce am lucră dând laudă lui Dumnezeu, că ne-a scos și pe noi din sclăvia egiptenă a apêsărei și a încins cu *putere mijlocul nostru*, *punând fără scădere calea noastră*, cât am făcut 25 de stadii în calea misiunii noastre, trecând prin marea roșie a sudorilor și acum începem din ce în ce a ajunge la loc scutit și tare. Azi înse ne-am rugat și pentru fericirea sufletului lui Ioan Marian, care cu tolagul sub columna luminosă ne-a condus zicându-ne: *tot înainte!*

Și cine a fost acel bărbat: Ioan Marian?

A fost apostolul și învățătorul popóru-lui; étă și biografia lui:

În șirul vicarilor episcopesci gr. cat. a valei Rodna, cu reședința în Năsêud, Ioan Marian a ocupat locul al IV-lea. Sa născut în comuna fostă granițărăscă „*Zagra*.“ După absolvirea scólelor normali din Năsêud și a gimnasiului și teologiei din Blăș, fu sfințit de preot celibe prin episcopul Ioan Bob. A fungat ca profesor în Blăș, de unde fu dispus ca paroch în Zagra și catechet în Năsêud, mai târziu fu numit învățător la scólele normali în Năsêud. El a lucră la deschiderea clasei a IV-a în Năsêud la a. 1827. El a dat cu totul altă față învățămîntului, stăruint ca școlarii să înțeleagă ce învață. La 1830 fu trimis în Praga, unde absolvă preparandia, și de unde reîntors propune cu mai mare efect.

În 1893 e numit de director al tuturor scólelor din regimentul I cu reședința în Orlat. În 1834 fu denumit de administrator vicarial în Năsêud și de director a scólei de aici, acestea dónă oficii el le-a purtat de odată.

Ca director școlar a mijlocit de s'au edificat scóle în fie care comună și s'au dat și grădini de pomărit. A ținut câte-va cursuri de câte 6 luni cu învățătorii, spre a se cualifica mai bine, le-a mijlocit salare mai bune din cassele comunale.

Mergea în tot anul în fiecare scólă la esamen și se convingea despre tóte, zile întregi. A introdus scóla de sêrbători pentru copii de la 12—16 ani. În modul acesta a ajuns de scóle ca a lui Marian nu au fost până atunci.

Prin tactul lui, în conțelegere cu comunele, a mijlocit de s'a esarendat dreptul regal în favórea unui fond școlastic și a înființat în fie care comună mai mare un fond școl. de 4000 fl. ér în celea mijlocii de câte 3000 fl. și în celea mai mici de 2000 floreni.

A instruat pe granițeri la facerea gardurilor vii de păducel (Weissdorn.) A introdus studiul pomologiei și stupăritului în scóle și el însuși deprindea pe învățătorii la acestea, ba căpêtând de la comuna Năsêud o ripă rea, a arêtat practice, că și de acolo se póte trage mare folos, deci el a îngradit-o, a făcut casă pe aceea și o pomărie de model.

El a murit în 2 Iuliu 1846 după o activitate rodnică aici de 23 de ani (după cârticea: „*Activitatea vicarilor for. epp. din Năsêud*.“)

Și acum ve întreb pe toți: óre greșit'a această reuniune, când și-a luat de model pe acest mare învățător și zelos și iubitor de neam bărbat, și s'a concentrat sub stindardul de activitate ca și a acestuia? Eú zic că nu! — Esperința de 25 de ani ce am făcut'o pe urma arêtată de el, și cu programul lui, ni-a convins că bine am lucră și sub acest semn vom învinge!

Și acum mi se pare, că aud o putere înaltă, ce ne vorbesce îndemnând: *lumineză-te și vei fi!* ér alt vers cerese la sêrbătórea de azi ne strigă, ca în un nou Ierusalim: *lumineză-te noue Ierusalime, că mărirea Domnului peste tine a strălucit . . . că morși am fost și am înviat, pierduți am fost și ne-am aflat!!*

Întru cât am putut și eú să contribuim la monumentul iubilar de azi, nu șciú, dar nici nu dispun de puteri, spre a me ridica în sfera barêm aproape demnă, de a arêta calitățile bărbatului mare de noi sêrbătorit

O convingere am, și aceea este a tuturor și adecă: că tot ce avem, avem de a mulțami învățătorilor noștri ad: școlii, a cărei devisă este: *luminază-te și vei fi! voește și vei putea!* Ți luminarea și puterea noastră constă în unire, și unei uniri cu scopuri culturale mari și generali îi este de Domnul promisă și asistența Spiritului sfânt care zice: „unde sînt doi sau trei adunați în numele meu, acolo sînt eu în mijlocul lor.“

Și fiind noi de mult și mai cu samă de 25 de ani adunați în numele Domnului, nu ne-a părăsit ajutorul său sfânt, pentru că rezultatele obținute din lucrarea de până acum sînt: *fruptul Spiritului sfânt!* —

Să rămânem și de aici strînși uniți în cugete, simțiri și lucrări, spre care scop aici astăzi să dăm cu toții mîna, să fim pururea frați!

Pamfilu Grapini

preot gr. cat. în Rodna nouă,
membru Reuniunii „Mariana.“

† VASILIU PORUȚ.

Almașul-mare, 23 Dec. n. 1901.

Prea Stimată Redacțiune!

Vă rog să binevoiți în interesul public a da loc în colonele mult prețuitei „Unirea“ la următoarele:

Cine a fost preotul și v-protopopul Vasiliu Poruț — decedat în toamna a. e. — ? L'am cunoscut de vre-o 35 ani. Și când trebuie să dau răspuns la întrebarea aceasta, am a spune: Acest veteran a fost un preot distins, scoborit din familia bună a Poruțștilor, a dus o viață atât ca preot, cât și ca protopop din celea mai laborioase și rodnică. A urmat zisa S. Scripturii „Păstorul cel bun sufletul său îl pune pentru oile sale“

Într-o viață lungă aproape de 60 ani al activității sale ca preot și vre-o 30 ani ca protopop, — la moarte era de 83 ani — i-a zăcut la inimă interesul cultural al poporului, a lucrat cu cel mai mare zel pentru cultura și înălțarea neamului.

Când a devenit protopop, în întreg tractul n'a fost aproape nimic, nu era școle de loc; bisericile aproape ruinate. S'a apucat de muncă. — A fost om tare cetit. — A știut să conducă și conlucra cu poporul tractului așa, în cât fără șovăire, poporul și-a dat concursul la ridicarea și construirea școlilor; cari s'au și ridicat în toate comunele — după planul ministerial, foarte spațioase și solide; de și fonduri n'au fost nicăiri. — Dar poporul însuflețit de cuvintele magice ale șefului său, bucuros a jertfit. Le-a înzestrat cu celea de lipsă și cu învățători calificați.

Cine trece prin Almașul-mare, și vede biserica pompoasă, care în stilul ei anevoe cred că i-s'ar afla păreche, școla cea spațioasă și solidă, casele parohiale cu o simetrie foarte alasă, toate acestea edificii zidite din piatră și cari vor corespunde pentru toate timpurile, se scie, că sînt concepute și efepnute sub paza și îngrijirea, sus amintitului bun Părinte.

A întemeiat o familie distinsă. Cel întâiu fiu este dl Ioan Poruț membru la

consulatul român din B.-Pesta om cu mari talente. Al doilea fiu dl Iuliu Poruț, notarul înțelept din loc, și director executiv la institutul de credit „Vlădeasa“ din Huiedin; care prin prudența sa, mult a conlucrat la înființarea acestui institut. Apoi ginerele decedatului O. dn. Florian Petran preot în loc. E un preot ales, bun și harnic, notarul tractului acestuia; mîna cea dreaptă — așa zicînd — a vrednicului și neobositului în lucru actualul nostru v-protopop Vasiliu L. Pop. vrednic urmaș a repaus. Poruț.

Sînt convinși, că amintirea decedatului v-protopop Vas. Poruț nestînsă va rămîne în inimile tuturor cari l'au cunoscut.

Em. Mocean

înv. în Almașul-m.

Noutăți.

Bescumpărarea felicitărilor de ss. Sărbători. Îndemnați de frumosul succes realizat anii trecuți, rugăm și de astă dată pe iubiții noștri cetitori, ca banii ce i-ar cheltui spedînd felicitări de Crăciun și Anul nou, să-i trimită *fondului de ajutorare a preoților*, cari singuri, au rămas fără de nici un ajutor din vre-o parte. Și sumele cele mai mici vor fi bine primite.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Dl Sofroniu N. Oprea, proprietar în Șomostelnic, cu soția sa Finica n. Pop au donat pe sama bisericii 2 cuuni frumoase în preț de 20 cor. asemenea au pregătit vesminte pentru ministranți în preț de 16 cor. dl Sonu Pop Florian cu soția sa Carolina Nemeș au donat un stichar și o cunună în preț de 14 cor. Credincioșii Ștefan Pop, Niculiță Pop, Petru Șerban, Vasilica Pop, George Poetă și Sonu Pop I. Filon au cumpărat un rînd de ornate bisericesci de coloră neagră cu 48 cor. Dumnezeu să le răsplătescă pentru acestea fapte creștinesci! Șomostelnic în 22 Decembrie 1901 *Petru Cristea*, preot gr. cat. — Simion Moldovan învățător pensionat în Bethlean comitatul Solnoc-Dobâca și soția sa Florea Moldovan n. Căre au donat pe sama nouă edificîndei bisericii române gr. cat. din loc suma de 200 cor. Dumnezeu încununete pe bunii donatori cu lungime de zile fericite și cu pomenire veșnică, avînd de odată parte și de sfintele rugăciuni, ce se vor face în acel locaș divin prin bravul protopop local Georgiu Pușcariu și următorii sei.

Din Archidieceasă. Rsmul canonic *Simion Pop Mateiu* a fost numit revisor la Cassa centrală archidieceșană. — Rsmul *Ales. Uilăcan* de inspector-adjunct la Administrația centrală capitulară. — *Dumitru Căliman*, paroch în Ciavașul-de-Câmpie, a fost transpus în aceeași calitate la Sântana-de-Murș, tr. Murș.

Din diocesa de Orade. În 19 l. c. la sărbătorea s. Niculae s'a conferit ordul prețesc la 9 teologi absoluți, anume s'a ordonat de preoți: *Radu Gupar* prof. la gimnasiul de Beiuș, *Georgiu Miculaș* vice-protocolist în aula episcopescă, *Vasiliu Basti*, *Petru Gupcea*, *Ioan Clintoc*, *Petru German*, *Teodor German*, *Liviu Selaqian*, *Isidor Szilagy*.

Sciri personale. Lună în 23 crt. a fost promovat la Budapesta de doctor înris, candidatul de avocat *Laurențiu Nestor*, fiul distinsului profesor de aci Silvestru Nestor. Felicitările noastre!

Predici. Măne Duminecă, în 29 Dec. va predica în biserica catedrală dl profesor *Dr. Vasile Suciu*.

Pentru fondurile archidieceșane. În favorul fondului intarnatului de fetițe, au încurs următoarele donațiuni: *George Muntean*, director, Blaș cor. 963 *Ioan Sântimbreaan*, preot, Silvașul-roman, cor. 963. *Dr. Martin I. Puha*, episcop. Budweis, cor. 10.

Deputatul de la Ighi. În contra alegerii de deputat la Ighi, a lui Dr. Werner Gyula, avocatul Reiner din Alba-Iulia a dat protest la Curie, arătînd, că Werner nu pôte fi ales, de vreme ce nu e nici macar alegător. Curia a dispus cercetare. Până ce a decurs cercetarea, Werner a abdis de mandat și a mers la Zlatna de și-a pus a a doua oră candidatura. Între acestea s'a dovedit, că într'adevăr Werner nu-i trecut în nici o listă. Chestia s'ar puté socoti de finalizată, este înse un cusur: cine va avé să plătescă speșele? Vom vedé ce va decide Curia. Acum a abdis și Reiner din candidație și a pășit dl Aurel Muntean din Orăștie, cu program naționalist.

Serate literare. Casina română din Blaș, a hotărît să aranjeze în sezonul de iarnă un ciclu de serate literare. Prima serată va fi Duminecă în 29 crt. în sala de gimnastică la 5 ore p. m. Va ceti Revers. domn canonic Dr. Aug. Bunea despre „Mă-năstirea Prislopului“; dsora Rosica Căpușan va declama poesia „Mărtea lui Fulger“, de G. Cosbuc, ér dl Iacob Murășan se va produce cu corul. Prețul intrării de persoană: 20 fil. Avis publicului doritor de ast fel de distracții.

Un proces interesant. Un cutare domn Caion din România, a acusat pe Caragiale, că ar fi plagiat din ungureșce, cunoscuta dramă *Năpasta*. Autorul a dat pe calumniator în judecată. Procesul va fi interesant. Vom informa și noi pe cetitori la vremea sa.

De la postă. Fôia oficiasă publică ordinațiunea ministeriului de comerț, după care, începînd cu 11 Ian. 1902, cărțile de corespundință se vor scumpi de la 4 la 5 fileri, ér mandatele postale de la 1 la 2 fileri. Cărțile postale de 5 fileri nu se vor puté folosi, de cât pentru patrie, mandatele postale înse se vor puté folosi și în străinătate.

Fôe nouă. Ziaristica română se înmulțesce pe anul viitor cu nouă fôe, cu numele „Libertatea“, care va ieși la Orăștie, sub conducerea dlui avocat Dr. Aurel Vlad. Îi dorim viață lungă!

Necrolog. † *Pongráz Gergely*, proprietar în Blaș, virilist al comitatului nostru, a repausat în 23 crt. sara în etate de 75 ani. În mormintarea s'a sevrișit în 26. Îl deplâng numărósele sale rudenii.

† *Emilia Otilia Morariu*, copila preotului nostru din Juriul-de-câmpie, a repausat la 10 crt. în vrîsta de 13 ani.

În veci amintirea lor!

(30) 15—?

Mai ieftin ca ori unde!

— „Hotel-Restaurant Coronă“ —

Aug. Coltor — Blaș.

oferesce On. Public român **chiliile** sale de óspeți modern mobilate, vinuri curate de pe Têrnave și **prima calitate** de bere de la Steinbruch.

PARTE SCIENTIFICĂ-LITERARĂ.

CELE PATRU GARÓFE.

Povestire din istoria Polonilor sub ultimii Jagelloni
de Paul Popovici.

(Continuare.)

IV.

Din ziua acésta întilnirile noastre au fost adevérate rendez-vousuri de amor. Deși nimenia nu bănuia nimica în privința acésta, totuși spre a încunjura ori ce suspitiune, cu ocaziunea întilnirilor noastre, din partea ei era prezentă crescătorea, ér din partea mea medicul meü. Ea nu s'a cugetat la aceea, că tatál s'eu e un nobil avut și primarul orașului Wilna, — Ea în mine iubea pe scriitorul sérac. În o zi a venit la mine cu ochii plini de lacrimi. Védându-o în așa stare am înmármurit, dar pentru aceea m'am încercat, să o mângăiü. Strîngându-o la sinul meü mi-a spus că: după ce tatál s'eu din ce în ce e tot mai debil, a abzis de la idea, că ea să-și mai petrecă încă câți-va ani viața ca fatá, fiind că în tómná voesce să o dee de soție supremului comandant, carele deja în zilele aceste i-a cerut mâna. Eü am mângăiat'o și în starea mea de agitație i-am jurat, că în ziua urmátore o voiü cerceta la casa lor și vom vorbi cu tatál s'eu în persóná, cu privire la împedecarea acéstei cásătorii.

— Oh, se vede că tu nu cunosci ambițiunea aristocratului polon?! Mě tem că nici nu te va asculta! zise fata cu îngrijire.

— Eü is sigur că mă va asculta iubitá Olga! Máne voiü prânzi la voi.

— Tatál meü are o naturá curiosá și eü mă tem, că te va vétáma și ast fel și pe mine te vei necáji!

Acésta s'a întâmpliat diminéta. După ce m'am reintors la palatul meü, am chemat la mine pe Radzivil și i-am făcut cunoscut, că máne la prânz am să-i fiü óspe. Cât s'a bucurat bėtránul viteaz polon! Între strigátele lui de bucurie, s'a rugat să-l dimit, pentru ca să póta face pregătirile de lipsá, pentru primirea unui óspe atât de rar și de o posiție atât de înaltá.

În ziua urmátore am dispus celor din suita mea, să se îmbrace de sėrbátore spunėndu-le că la amėzi vom merge la Radzivil, unde vom și rėmáne la prânz. Eü încă m'am îmbrăcat în vesmintele mele cele mai splendide și punėndu-mi la piept tóte ordurile ce le aveam, încálecând calui meü sprinten de rassa anglezá, mi-am luat drumul cátrá casa lui Radzivil. El deja ne aștepta la porțile cetáții și în câte-va minute am fost la el acasă. Am sciut bine că se va spăria fetița cea cu fața de rose, cândva recunósce în mine, în locul sėrmanului scriitor, pe Sigismund, fiul de rege. În coridor ne-au primit: soția, consăngeni și întreg personalul casei — numai Olga nu a fost printre ei. Ea — după cum mi-a spus mai târziü, a privit din feréstá sosirea mea, dar s'a depártat numai de cât, pentru

ca să supravegheze asupra lucrurilor casnice. După ce suita mea s'a împraștiat prin grădiná, am întrebat pe Radzivil, că óre întregá familia lui mi-a fost prezentatá?

— Fata mea — zise el — se genézá ca să se presinte înaintea Alteței Vóstre I e rușine Încá e de tot tinerá Abia a trecut de 15 ani!

— Nu-i nimica! — l'am intrerupt eü — voesc să-ți cunosc întregá familia.

S'a depártat numai de cât.

Femea poloná ține mult la sine, — de altcum și eü m'am prezentat în mod splendid, — ast fel nici primarul orașului Wilna, n'a voit să-și aducá fata înaintea mea în vesmintele acele, în cari eü am aflat-o în grădiná cât se póte de drăgută.

Și ea a trebuit să îmbrace haine împodobite și pentru aceea a trebuit să vorbească mult cu Radzivil, — până ce fatá sa a putut să se presinte. Împaciința mea a ajuns la culme; dar cel puțin am avut timp, ca să mă pregătesc spre primirea fetiței. Într'aceea chiar priveam afará pe o feréstá, când Olga și mamá-sa au pășit înaintea mea.

— Alteță, unica mea fică, Olga! — mi-o presintă tatál s'eu.

Eü m'am întors de la feréstá și am vėđut-o în hainele ei cele bogate. Nici o reginá nu ar fi putut fi îmbrăcatá mai frumos și mai splendid. Frumsetá, bunătatea și inocența străluciau de pe fața ei; tóte erau concentrate în ea.

Îți poți inchipui confuziunea ei, când m'a vėđut și m'a recunoscut. Puțin a fost de n'a leșinat. Eü încă nu m'am mai putut reține. Înbrătoșându-o am strîns'o la pieptul meü și am tácut amîndoi. Numai tatál s'eu a fost martor la acésta scená mișcátore! Dar ca să nu te rețin prea mult iubite Modrzsevszky, eü i-am descoperit tatálui s'eu cunoscința noastră și întilnirile noastre nevinovate. A stat mult așa mormáind în sine și tácėnd, în fine se reculese și esclamá:

— Dumnezeule, fie voia Ta! Bine sciü eü, că în nóptea aceea când s'a născut copila mea, am visat despre tron. Pentru aceea ai întrebat Alteța Ta așa dará că óre întregá familia mea Ți-a fost prezentatá? Pentru că chiar aceea fost de parte, carea mai mult Te-a interesat.

Olga în timpul acesta, státea lângá mine tácutá, când inse își îndreptá privirea spre tatál s'eu, de rușine și-a ascuns capul la sinul meü. Tatál s'eu s'a liniștit, o sárutá pe frunte, luându-o din brațele mele în ale lui, ceea ce o încurájá în cât-va. În acest moment intrá servitorul și anunță că pe sama lui Radzivil a sosit o epistolá din Varșiovia.

— Îmi concedi Alteță, s'o pot primi! — zise bėtránul și se depártá.

Acum din noi am fost numai singur cu ea. Timp îndelungat am tácut ambii, până ce mi-s'a trezit curajul și i-am zis: — Iartá-mě, că am fost așa fără de inimá față de tine!

— Oh, Alteță, un scriitor am iubit eü din suita Alteței Tale!

— Inse în persóna lui Sigismund, fiul de rege! Ce, dórá tu nu poți iubi pe fiul regelui?! Nu te teme iubita mea Olga, eü voiü delátura din calea noastră ori ce piedecá și când voiü páși eü pe tron și tu vei ajunge pe tron!

— Eü nu m'am născut spre aceea, — răspunse ea. — Nu voesc se rápesc norocul fetelor de împėrați!

— Tu nu ești cauza la aceea ángerul meü! Tu urmėzá-ți numai șópta inimei tale. Nu cáuta rang, nu cáuta splendóre! Nu iubi tu pe fiul regelui; persóna mea, pe mine mă iubesc! Saü dórá cu schimbarea rangului meü s'a schimbat și amorul tėü? amorul tėü nutrit față de mine, să se fie schimbat ei óre? La o parte cu titulele; dacá mă iubesci în adevér, atunci Dumnezeü.

— Încá mă mai întreb? — imi intrerupse vorba, pe când cu sárntul ei arđetor, a esprimat tót ce-i zácea pe inimá.

— Dacá în ast fel de pompá te ași fi vėđut mai întâiü, nu te ași fi iubit nu ași fi cutezat, să te iubesc până la deliciü!

Înt'aceea a sosit și tatál s'eu; prânzul la care Olga a șėđut lângá mine, încă s'a sffrșit.

Lui Radzivil i-am legat de inimá, ca despre cele întâmplate să fie cu discretiune și numai cátrá sará m'am reintors în Wilna.

(Va urma.)

HÁRTII VECHÍ.

§. 10.

Fie-mi dar lertat, din aceste consideratiuni, de parte de ori ce individie, saü aroganță, ci mai virtos preventóre, singur din obligatiunea omagială, cu care este dator fie care bun cetățen, de a conlucra după puterea sa la promovarea serviciului preainalt și a salutei publice, a subministra acele mijlócce, cari după preainalta intențiune ar conduce la promovarea culturai a poporului și clerului neunit de ritul grec, mai ales a acelu din Bánat, și cari ar conduce mai cu scop la implinirea intențiunilor îndreptate față de cea mai numărósă parte a acelora, adevcă: a Románilor; față de ce adunarea comitatensă a Timișórei sub nrul 2385 din 3 Sept. 822 a adunării generale a decis: a se recerca Escellentissimul domn Archiepiscop de la Carloveț, ca să se îngrijescá de remediile corespundėtore. Pentru ce pare a fi de lipsă:

1. Că Románilor atari să se denumescá de Episcopi, cari și dacá nu-s de nascere Románi, limba acestora să o scie deplin, și cari în păstorirea sufletescá și din afará de zidurile mánăstirilor sînt deprinși, și că afará de aceea față de Románi într'adevér au arėtat semne de iubire, — altcum nici canónele bisericesci, nici Benignul Declarațióü Illiric nu pretind, ca demnitatea episcopescá numai călugárilor să se conferescá.

2. Că și în alegerea Archiepiscopului și Mitropolitului să se aibă în consideratiune și cunoscința limbei románesci.

3. Că la aceste alegeri nu numai Illiricii, ci și Románi după proporțiunea sufletelor să se admită și se concurgá.

4. În cas, dacă inspecțiunea supremă a studiilor pentru neuniții de ritul grec pentru tot de una s'ar smulge de sub direcțiunea superioară a studiilor districtuali a romano-catolicilor, cu toate aceste amintita inspecțiune să se concredă bărbaților cunosători a ambelor limbi și celor bisericesci. — De directorii districtuali a învățămîntului în acele locuri, unde majoritatea o formează Români, să se aplice născuți Români, și acei să se facă răspunzători despre aceea, cum că la școlile curat românești să aplice învățători născuți Români, ér la cele micste de acția, cari posed ambele limbi, și în urmă, activitatea acestora, întru aplicarea și amovarea învățătorilor, să nu fie împedecată arbitrarî prin inspectoratul suprem, și că în urma parohiilor locali și protopopii districtuali în afaceri școlare și învățătoresci, să nu se treacă cu vederea, de ore ce poporul român, care atât la stabilirea fundului național, cât și la fundațiunile scolastice, după proporțiune conferesce, (ce se adevărește din estrasul simbolurilor, după care comuna Fabric pentru acest scop a solvit 1'878 fl. 2¹/₂ cr., ér prin protopresbiteratul districtual al Timișorei de la 1 Octobrie 1811 până la capetul lunii Iunie 1822 s'a încassat 25'656 fl. 47¹/₂ cr.) cu tot dreptul merită, ca să simțescă folosul acelor instituțiuni, la ridicarea și conservarea cărora contribuesce.

5. Fie care paroch, fie care director al școlii locale cantor și curator. — și

6. Fie care protopresbiter să fie de acea națiune, carea în parochia sa în district. — unde fugéază, — este în majoritate.

7. Ca la consistori, în proporțiune să se denumescă de ascori și Români născuți, și pentru căștigarea acestui oficiu, ca condițiune de frunte să se pretindă cunoștința deplină a ambelor limbi: române și ilirice.

8. Tot acea condițiune să se observe și față de călugări și de superiorii mănăstirilor, adevă de Egumani și Arhimandriți.

9. După ce pentru decorarea și prevederea statului preoțesc cu bărbați versați și în alte științe și cuvioși, — de la cari apoi se străcura cultura și în popor, fără de provisiunea previe despre subsistența onestă a parochiilor, — pașii cuvincioși nu se pot face, acea modalitate pare a fi aplicabilă: dacă parochii s'ar reduce la acel număr, care îl au comunele provădute cu biserică; ér sesiunile întregi, cari preagrațios s'a dat în dotațiunea parochiilor singuratic și vor rămânea după reducerea parochiilor, — (de loc ce unul sau altul, care funcționează în loc de paroch ar muri), — s'ar vinde cu imunitatea legată de ele a decimelor și prestațiunilor, prețul cărora, — (dacă cu imunitatea amintită s'ar vinde), — urcat la sumă însemnată, ar fi a se converta în capital, — ce ar da interursorie pentru fondul subsidiar, care din an în an se folosește pentru ajutorarea parochiilor mai mici și mai sêrace. — Altcum, de ore ce după ritul bisericii orientale pe zi în fie care biserică numai odată să pôte celebra sfîntă liturgie, parochii, — cari acum se află mai mulți dispuși în una și aceeași comună mai improporată, — oficiul acest sfînt îl implinesc perîndați după săptămîni, după ce s'ar reduce parochiile pentru împlinirea esactă a funcțiunilor sacre în locurile mai improporate, de ajutor s'ar pôte dispune capelanii, pe cum e în us la romano-catolici. Stolele și alte provente, (cu excepțiunea folosului sesiunilor, ce ar fi de a se vinde), — a bisericilor mai mari ast fel concentrate, ar întinde o onestă subsistență pentru un paroch și pentru capelanii sêi, fără ca prin aceea să se sîrbescă venitele episcopesci; ér parochii bisericeilor mai mici cuvincioși s'ar puté dota și prevede din fondul, ce s'ar înființa din vînzarea sesiunilor libere a parochiilor superfue.

10. Cum că la institutele diecesane, ce cât mai curînd sînt de a se înființa, pentru Români să se denumescă profesori Români, pentru că altcum nu ar coresponde scopului.

11. Acum sînt trei episcopate vacante, și chiar pe nimerite acele sînt vacante, unde poporul român e în majoritate, adevă: de la Arad, Timișora și Verșet. Cu toate că din partea clerului Iliric, să aduce pretextul, că între Români, nu s'ar afla indiviți capaci de episcopie, cu toate aceste, *subscrisul*, dacă preagrațios i-s'ar demănda, ar propune bărbați în totă privința vrednici pentru demnitatea episcopescă, și cunoscuți nu de mai puțină capacitate, de cât cei ce se află în clerul Iliric, ci mai superiori nu numai de cât aceia, cari abia sînt capaci a-și iscăli numele lor și cari nu știu nici ceti, și totuși se promovéză la administrarea episcopatelor și la presidiul consistórelor, (pe cum chiar în anul acesta avem esemplul), — dar fără asemănare, ci și de cât aceia, cari aspiréză la episcopat. Nu se pôte aduce de obiecțiune, că acestia în gradurile sacre și prescrie nu sînt inițiați, de ore ce, dacă de curînd repausatul Escellentissimul Domn Episcop de la Timișora ab Avacumovich în restimp de 6 săptămîni, din practicant de drepturi s'a denumit de abate sau Arhimandrit, ér Illustrissimul Domn Episcop din Transilvania, în restimp de 4 zile din preot secular, s'a putut consacra de Episcop, ast fel și acestora, dacă s'ar afla, li-s'ar puté conferi ordurile sacre.

12. Și de cum-va clerul Iliric nu ar desista de la privilegiile sale, și în afacerea complenirii episcopatelor vacante, și în sinódele lor după datină, ar voi se procedă cu eschiderea Românilor, atunci din îndemnul considerațiunilor mai în sus deduse: Maestatea Sa în virtutea dreptului suprem Maestatic și Apostolic al Patronatului peste biserică, chiar cu acea modalitate, carea o observéză față de diecesele romano-catolice să se îndure preagrațios a da și Românilor, Episcopi născuți Români.

Timișora, 29 Sept. 1822.

L. S.
B. G.

Basilă Georgievits

parochul Suburbialului Fabric, protopopul districtului Timișorei și asesor al consist. neuniț diecesan.

Bibliografie.

Învitare la abonament. Încheiîndu-se în curînd anul 1901, rugăm pe toți cei ce doresc să aboneze revista noastră „Familia” în anul viitor, să răspundă costul de abonament și anume: pe un an 16 corone, pe $\frac{1}{2}$ de an 8, pe trei luni 4; pentru România pe an 20 lei.

Abonenții nostri noi, pe cum și aceia cari în anii trecuți nu le-au comandat, vor primi gratuit două tablouri mari, naționale românești și anume: „Ștefan cel Mare și aprodul Purice” și „Ștefan cel mare pe patul de mörte”. Amîndouă apröpe de câte un metru, sînt esecutate în 16 colori, escellent, în cât pot să decoreze ori ce casă românească. Prețul lor de librărie este 9 corone. Abonenții nostri n'au a trimite de cât o coronă pentru împachetare și francare. Cei ce comandéză numai unul, au a trimite 60 fileri. Ca premii extraordinar, la cele 2 tablouri, se dá — fără a mai plăti nimic — portretul reginei poete Carmen Sylva în costum național.

La aceste tablouri înse au drept numai aceia cari răspund abonamentul înainte pe un an sau pe jumătate de an; cei ce se abonează numai pe câte trei luni, nu pot să reclame tablourile.

Toți abonenții nostri, chiar și cei de pe trei luni, pot să-și comande la noi cu prețul redus la o coronă, următoarele scrieri de Iosif Vulcan: „De la sate”, nuvele, „Gărgăunii dragostei” și „Măta cu clopot” comedii, „Nunta lui Pêrjol” (pentru copii), „Prima rochie lungă” monolog.

Oradea-mare, 7/20 Dec. 1901.

Redacția și editura „Familiei”.

A apărut:

„Semănătorul”, Nr. 2 cu următorul sumar: Uniți, G. Coșbuc. — Tulnicul lui Pinte (poesie), St. O. Iosif. — Recensentul imparțial, I. G. — În parc (poesie), I. Darie. — Degetul (nuvelă), A. Vlahuță. — Expoziția N. Vermont, V. Cioflec. — Onor. P. T., C. Xenii. — Sciri, Răspunsuri, Red. Numărul 20 bani. Abonamentul 10 lei pe an. Abonamente se pot face și la redacția foii noastre, trimițîndu-se banii înainte cel puțin pe $\frac{1}{2}$ an.

Colinde, culese din câmpia Ardealului de Th. A. Bogdan, învățător. E al doilea număr din biblioteca sateanului, 24 pag. prețul 20 bani.

Curs practic de economie, pentru școlile populare, de Ioan Georgescu, învățător diriginte în Scorei. Edit. IV. revădută și adausă, cuprîndînd și 65 ilustrațiuni. Editura librăriei Ciurcu, pag. 115, prețul 60 bani. Broșura conține noțiuni de grădinarit, economia câmpului, economia vitelor și celelalte ramuri ale economiei, și e aprobată de ministerul de culte și Ordinariatele de la Blaș, Lugoș și Caransebeș.

Calendarul Plugarului pe anul comun 1902. Anul X. editura tipografiei A. Mureșanu. Cuprinde afară de partea calendaristică, biografia și portretul lui George Lazar și mai multe bucăți literare bine alese. Prețul 60 fil.

Dicționar mitologic, de Gavril Pop Fasc. II. Blaș 1901, prețul 40 fil., începe cu *Diana* și continuă până la *Mercurius*, pag. 80. aduce prețioase servicii tinerimii, făcîndu-i cunoscute diferite numiri de persoane și de lucruri din vechia mitologie grecă și latină, și ast fel ușrîndu-i mult preceperea scrierilor clasice se propun în gimnas.

Istoria diecesei gr. cat. de Oradea-mare de Dr. Ioan Ardeleanu. Partea I. 1 cor. 60 b., partea II. 1 cor. 20 b., ambele 2 cor. 80 b., 20 b. porto, pentru teologi și învățători sau pedagogi cu 2 cor. 20 b. ambele părți, se află spre vîndare la auctorul. Oradea-mare, Nagy-magyar utca gôr. kath. elemi iskola.

Cadourii de Crăciun:

Suplex libellus Valachorum, text original și traducere făcută de Dr. Elie Dăianu, Sibiu 1901, pag. 67, prețul 1 cor. Se pôte procura și de la Tipografia archidiecesană.

Clipe de repaus de Sorcova, un volum elegant și plăcut. Are 208 pag. și costă 2 cor. „Sorcova” cunoscutul scriitor de la Brașov ne e destulă garanție de spiritul, cu care sînt scrise schițele și foilete adunate în această broșură.

Emil Bougaud: **Mama sfintului Augustin**, traducere de Salba, tipărită cu chelutela și îngrijirea dlu prof. Dr. E. Dăianu. Un prețios volum de 494 pag. hărtie fină, tipar curat, prețul 2 cor. Se pôte procura de la editor ori tipografia archidiecesană, alăturînd și speșele de porto postal 30 fil.

Ben Hur, de Lew. Wallace, tom. I. 539 pag., tom. II. 508 pag., prețul broșurat 2 cor. 90 b. Blaș. Tipografia seminarului archidiecesan. 1898.

Posta „Unirea”

C. A. in Buc. Mănumiță, vom începe cu nr. 1. S. Z. in B. Cât ce vom termina cu aceste de acum.

Romanos. Veți primi regulat toți noștri. Pentru numărul de Grăjun ar fi bine primită o povestire scurtă. Eram pregătiți la cea comunicată în scrisoare. Cele trimise vor urma.

P. P. M. in B. Regretăm, dar noi considerăm așezerea acesta de incheiată. Nu mai așteptăm deci continuarea.

I. B. in Bp. Tractatul trimis nu-l putem publica, pentru motivele cuprinse chiar în scrisoarea Diale.

I. C. in Bp. Nu mai avem esemplare disponibile. Noi o recomandăm cu tot din a dînsul. Adresați-vă la București, Str. regală 6.

I. P. R. in B. Ne vine peste mână să publicăm povestea... săsesed din Ardeal. Dacă aveți ceva mai potrivit pentru noi.

Editor și redactor răspundător: Aurel C. Domșa.

Insperate.

405 v. număr 1901. (58) 1—1

Arveresi hirdetmény.

Aliniert bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. törvényszék 1900. évi 7086. számú végzése következik.

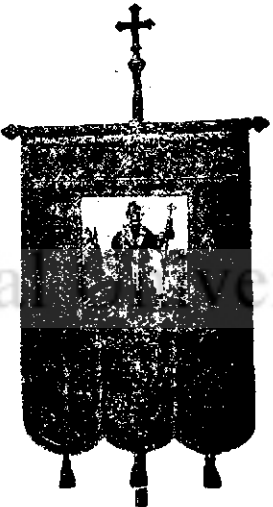
tében Dr. Maniu Gyula ügyvéd által képviselt Patria takarékpénztár javára O-Girboi Giia Nicolae és társai ellen 225 kor. — fl. s jár. erejéig 1901. évi Május hó 15-én fogantatosított kielégítési végrehajtás néven lefoglalt és 1020 kor. — fillerre becsült kövélkező ingóságok; n. m.: 4 ökör, 4 tehén és egy szekér nyílvános árverésu eladának.

Mely árverésnek a gyulafehérvári kir. járásbíróság 1901. évi V. 1210/2. számú végzése folytán 225 kor. — fl. tőlékövetelés, ennek 1899. évi November hó 8-ik napjától járó 8% kamatai, és eddig összesen 73 kor. 79 filléren birólag marmegállapított költségek erejéig O-Girbon végrehajtást szenvedők lakásán leendő eszközössége 1902. évi Január hó 4-ik napjának deléitri 10 órája határidőül kitűzettek és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivattak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfelzés mellett, a legelőbbit igényőnek becsáron alul is el fograk adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felül foglaltatnak és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Gyulafehérvárrt 1901. évi December hó 6-ik napján.

Papp Károly, kir. bírósági végrehajtó.

Fundat în anul 1789. ERNEST KRICKL & SCHWEIGER

liferanți de curte ces. și reg. pentru materie de mătășă și ornamente sacre,

Viena I. Kohlmarkt 2. „la porumbul alb”.

recomandă

ornatele sacre, pregătite strict după ritul grec, ca de es. falone, diaconale, sticharii, saccoș, omofor, epigonation, mitre, mandii, plasă-nice, baldachine, prapori etc. cum și toate utensiile și vasele sacre de metal, ca disc, ciboriu, cruce, chivot, artoelasia, tricheriu și dicheriu, cadelnițe, candelă, sfeșnice, candelabre etc. toate pregătite solid și cu prețul cel mai ieftin de fabrică.

Cataloșe ilustrate se trimit la cerere gratis și franco.

(52) 2—10

Tipografia Seminarului arhidieceșan.

Alexandru Gratzel

Comisionar pentru Venerabilul Cler catolic Viena I. am Lugeck Nr. 3.

Tamăia Aegyptiană din anul 1901.

Recomandă artiștii și specialiștii: I. Specia cea mai nobilă, productul ultim, mărgritare cu miroșul cel mai plăcut în kilo . . . fl. 148 II. Strepti fin, miroșicorți albi în kilo . . . fl. 115 III. Bucăți mari miroșicorți, curate în kilo . . . fl. 70

Singur acest Aparat dă o „lumină veșnică” sigură, care arde nînrerupt de 6—14 ori cîte 24 ore cu o făcără funoșă lînșită.

Candela pentru olei din sticlă roșie-rubin, vînetă ori verde . . . fl. 120 Filt-patent pentru un an întreg fr. 0, 1, 2, 3 ori 4 . . . fl. 140 Acoperimint aurit . . . fl. 70 Scurtătorre pentru olei cu burbuc . . . fl. 18 Pedestal în rezervă din metal . . . fl. 12 Cih de alumă și lemn . . . fl. 60

Pe lângă acestea o candelă știe, vînetă ori verde în rezervă . . . fl. 120 1 Sticlă de olei pentru primă folosire . . . fl. 54 1 Lădiuțe de transport și rambursă . . . fl. 26

Oleii pentru Aparat din 1901. Oleii mei pentru Aparat se pregătesc anume pentru mine din cea mai bună răpăță ungură, și să depune în nisele rezervore anume pregătite câte 6—8 săptămînt ca oleii crudi, pot după o patentă duplu răhnat se aședă prin o recurtătoare de bumbac în vase, prin ce primese o înueț extraordinară

Pentru un an întreg. 28 kilo de olei pentru Aparat à 54 cr. . . fl. 1242 1 Sticlă împletită pentru 25 litre . . . fl. 210 Transport la gară și rambursă . . . fl. 30

Pe lângă acestea o candelă pentru transport 50 cr. Lampe bisericescă pompșe pregătite după desamurile prior artiștii academiic, forte funos și șlid lucrate, aurite . . . fl. 50—

Lampe pentru biserial mai mari . . . fl. 90— Sfôră pentru lampe din căneșă roșie ităliă în o lungime de 10 metri cu 6 globuri și ciucur . . . fl. 880 Aceiași cu ciucur mari forte funoși . . . fl. 980

Table with 2 columns: weight and price. Rows include 1 kilo, 1/2 kilo, 1/4 kilo, 1/8 kilo, 1/16 kilo.

Table with 2 columns: weight and price. Rows include 4—10 kilo, 1 kilo, 1/2 kilo, 1/4 kilo, 1/8 kilo, 1/16 kilo.

Luminii bisericesci noi exelente 4—10 kilo à fl. 125 de 10 kilo în sus à fl. 150

Sirna de ceară sistem francez pentru aprinderea lumbelor, care arde funos și nu stropese, în rotile de 5 m. costă fl. 24

Corn de aprins și sirna de ceară sistem francez . . . fl. 120 Sonerie armonică cu 4 clopoțel în acordul cel mai curat . . . fl. 6—

Cu clopoțel mai mari și mai fini . . . fl. 8— Cădelniță și naviculi din argint de china, argint . . . fl. 17—

Sticlute de cristal pentru vin și apă, în formă forte artisticeă din cristalul cel mai curat, părecha . . . fl. 150 Mai mari, părecha . . . fl. 180 Aurite, părecha . . . fl. 180

Pentru acestea o tasă mare din argint nou fl. 180 Afară de obiectele ac șingurate listez orș ce articlu pentru biserial și garanțez pentru bunădăca ori către marțe trimise de mine. Cu distinaș stimă: Alexandru Gratzel m. p.

(49) 3—10